JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
PHILIPPE LÉGER
12 päivänä heinäkuuta 2001 [1]

1. Esillä oleva ennakkoratkaisupyyntö koskee EY:n perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklan (joista on tullut EY 10 ja EY 81 artikla) määräyksiä.

2. Giudice di Pace di Genovan (Italia) käsiteltävänä on asia, joka koskee Italian lainsäädäntöä, jossa vahvistetaan insinöörien ja arkkitehtien suorittamia palveluja koskeva palkkiotaulukko. Asia liittyy erityisesti Italian siviiliprosessilain (jäljempänä SPL) 633 §:n ja sitä seuraavien pykälien mukaiseen summaariseen velkomusprosessiin.

I Kansallinen lainsäädäntö

A *Summaarinen velkomusprosessi*

3. Procedimento d'ingiunzione -niminen menettely (summaarinen velkomusprosessi, jossa voidaan antaa maksamismääräys) on summaarinen prosessi, jonka päätteeksi velkoja voi saada vastapuolta koskevan täytäntöönpanokelpoisen määräyksen, vaikka hakemusta ei alun perin ole annettu tiedoksi velalliselle.

4. Velkoja voi asiakirjanäyttöön tukeutuen vaatia, että tuomioistuin antaa määräyksen, jossa velallista kehotetaan maksamaan vaadittu summa tietyn määräajan (lähtökohtaisesti 20 päivää) kuluessa. [2]

5. Jos velkomuksen kohteena ovat vapaiden ammattien harjoittajien palkkiot, kulut tai maksut, hakemukseen on liitettävä asianomaisen palkkiolasku. Tämän laskun on oltava hakijan allekirjoittama, ja siitä on esitettävä toimivaltaisen ammattiliiton lausunto (SPL 636 §).

6. SPL 636 §:n 3 momentin mukaan tuomioistuimen on, mikäli se ei perustelujen riittämättömyyden vuoksi hylkää hake-

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.

2 — SPL 641 §.

musta, noudatettava ammattiliiton lausuntoa vaadittujen summien osalta.

7. Jäljennökset määräyksestä ja hakemuksesta on SPL 643 §:n mukaan annettava tiedoksi vastapuolelle. Näiden molempien tiedoksiantojen tapahduttua asia tulee varsinaisesti vireille tuomioistuimessa (SPL 643 §:n 3 momentti). Kun molemmat tiedoksiannot ovat tapahtuneet, vastapuoli voi riitauttaa määräyksen antamisen siinä määräajassa, joka hänelle on asetettu velvollisuuden vapaaehtoista täyttämistä varten. Jos vastapuoli riitauttaa määräyksen antamisen tässä määräajassa, asia käsitellään tavanomaisessa kontradiktorisessa siviiliprosessissa (SPL 645 §). Päinvastaisessa tapauksessa tuomioistuimen on velkojan vaatimuksesta julistettava maksamismääräys täytäntöönpanokelpoiseksi.

B *Palkkioita koskeva lainsäädäntö*

8. Italian lainsäädännössä säädetään insinöörien ja arkkitehtien suorittamista palveluista perittävistä vähimmäispalkkiotariffeista.

9. Aiemmin näistä palkkiotariffeista määrättiin insinöörien ja arkkitehtien palkkiotariffin hyväksymisestä 2.3.1949 annetussa laissa nro 143. [3]

3 — *Gazzetta ufficiale di Repubblica italiana*, jäljempänä GURI, nro 90, 19.4.1949, täydennysosa (jäljempänä laki nro 143/49).

10. Tämän lain liitteenä olevan taulukon 2 §:ssä säädetään neljän tyyppisistä palkkioista: 1) suhteelliset palkkiot, toisin sanoen palkkiot, jotka määräytyvät suhteessa suoritetun työn arvoon, 2) määrään perustuvat palkkiot, toisin sanoen palkkiot, jotka määräytyvät suhteessa mittayksikön arvoon, 3) työhön käytetyn ajan perusteella määräytyvä palkkiot ja 4) harkinnanvaraiset palkkiot, jotka jätetään kokonaan ammatinharjoittajan harkintaan.

11. Edellä mainitun taulukon 5 §:ssä luetellaan ne palvelut, joista perittävät palkkiot ammatinharjoittaja voi määrätä harkintansa mukaan.

12. Sittemmin palkkioiden määräämistä koskevaa menettelyä on muutettu insinöörien ja arkkitehtien palkkiotariffeista 4.3.1958 annetulla lailla nro 143. Tässä laissa säädetään, että palkkioita ja korvauksia koskevat tariffit vahvistetaan päätöksellä, jonka oikeusministeri tekee insinööriliiton ja arkkitehtiliiton kansallisten liittovaltuustojen esityksestä, neuvoteltuaan yleisten töiden ministerin kanssa.

13. Tämän uuden menettelyn mukaisesti vahvistettuja palkkiotariffeja ei kuitenkaan sovelleta lain nro 143/49 liitteenä olevan taulukon 5 §:ssä tarkoitettuihin palvelui-

hin. Näistä palveluista suoritettavien palkkioiden määräämisen osalta arkkitehdillä on edelleen täysi harkintavalta.

C *Arkkitehtiliiton kansallinen liittovaltuusto*

14. Arkkitehtiliiton kansallisen liittovaltuuston osalta 24.6.1923 annetun lain nro 1395[4] 5 §:ssä säädetään, että ammattiliiton paikallisosastoon kuuluvien arkkitehtien on valittava oma valtuusto. Sen tehtävänä on muun muassa antaa pyynnöstä lausuntoja ammatinharjoittajia koskevissa riita-asioissa ja palkkioita ja kuluja koskevissa asioissa.

II Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

15. Rossi harjoittaa arkkitehdin toimintaa Italiassa.

16. Hän pyysi 29.10.1998 saapuneella hakemuksella Giudice di Pace di Genovaa antamaan määräyksen, jossa Conte velvoitettaisiin maksamaan 2 550 000 Italian liiran (ITL) suuruinen, tietyistä ammatillisista palveluista koostunut summa. Rossi liitti hakemukseensa SPL 636 §:n mukaisen palkkiolaskun, joka perustui lain nro 143/49 liitteenä olevan taulukon 2 ja 5 §:n harkinnanvaraisia palkkioita koskeviin määräyksiin. Rossi esitti myös arkkitehtiliiton Genovan paikallisosaston antaman lausunnon, jossa määrä vahvistettiin.

17. Giudice di Pace di Genova antoi 30.10.1998 määräyksen, jossa asianomaisen vaatimukset hyväksyttiin.

18. Conte vastusti tätä maksamismääräystä 18.12.1998. Hän väitti, että määräys on mitätön, koska arkkitehtiliiton Genovan paikallisosaston vahvistamistoimenpide on perustamissopimuksen 85 artiklan vastainen yritysten yhteenliittymän päätös. Conte pyysi kansallista tuomioistuinta esittämään yhteisöjen tuomioistuimelle useita ennakkoratkaisukysymyksiä Italian järjestelmän yhteensoveltuvuudesta yhteisön oikeuden kanssa.

19. Ennakkoratkaisupyynnöstä[5] ilmenee, että Giudice di Pace di Genovan mukaan mitättömyysväitteen ja vaatimuksen perusteltavuuden ratkaiseminen edellyttää perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklan tulkintaa.

4 — GURI nro 157, 5.7.1923.

5 — Tällä alaviitteellä ei ole merkitystä suomenkielisen tekstin kannalta.

20. Tältä osin se täsmentää,[6] että aikaisemmin toimivalta palkkiotariffeista määräämistä koskevissa asioissa kuului kullekin ammattiliitolle. Vuoden 1944 uudistuksen seurauksena tämä toimivalta siirrettiin oikeusministeriön yhteydessä toimiville ammattiliittojen kansallisille liittovaltuustoille.

21. Pääasian kohteena olevan taulukon osalta kansallinen tuomioistuin korostaa, että kansalliset liittovaltuustot, jotka ovat ammattiliiton paikallisosastoon kuuluvien henkilöiden valitsemia ja näin ollen edustavat kansallisella tasolla insinöörien ja arkkitehtien ammattikuntia, ovat laatineet yhtenäisen palkkiotariffitekstin, joka on yleisten töiden ministerin suorittaman pelkän tarkistuksen jälkeen otettu sellaisenaan 2.3.1949 annettuun lakiin nro 143.[7]

22. Giudice di Pace di Genova lisää, että "[SPL] 636 §:n mukaan — — toimivaltaisen ammattiliiton lausunto sitoo maksamismääräyshakemusta käsittelevää tuomioistuinta, joten tuomioistuin ei voi arvioida valtuuston yhteydessä toimivan palkkioiden arviointikomitean vahvistamien palkkioiden määrän asianmukaisuutta".[8]

6 — Idem.
7 — Idem.
8 — Idem.

III Ennakkoratkaisukysymykset

23. Näin ollen italialainen tuomioistuin päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kysymykset:

"1) Voidaanko komission päätöksissä ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä esiintyvällä käsitteellä yritys tarkoittaa arkkitehteja, ja jos vastaus tähän on myöntävä, voidaanko arkkitehtien ammattiliiton paikallisosastoja pitää perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina 'yritysten yhteenliittyminä'?

2) Voidaanko EY:n perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklan kanssa yhteensopivana pitää kansallista lainsäädäntöä, jolla vahvistetaan insinööri- ja arkkitehtiliittojen kansallisten liittovaltuustojen laatima ja vahvistama palkkiotariffi, jos

a) asianomaisten liittojen kansallisten liittovaltuustojen itsenäisen tahdonilmaisun konkreettinen sisältö on vahvistettu valtion viranomaisen toteuttamalla lainsäädäntötoimella; tai

b) valtion viranomaisen toteuttamalla lainsäädäntötoimella on vahvistettu, että asianomaisten ammattiliittojen jäsenillä on kullakin oikeus määrätä palkkiotariffinsa oman harkintansa mukaan myös heille uskottujen tehtävien suorittamisen jälkeen; tai

c) valtion viranomaisen toteuttamassa lainsäädäntötoimessa ei säädetä yleiseen etuun nojautuvasta perusteesta eikä sellaisista vähimmäis- tai enimmäisrajoista, joissa ammatinharjoittajan harkinnanvaraisesti määrittämän palkkion on pysyttävä; tai

d) valtion viranomaisen toteuttamassa lainsäädäntötoimessa ei säädetä, että ammatinharjoittajilla on velvollisuus ilmoittaa etukäteen ja/tai julkaista ne palkkiotariffit, joita ne aikovat soveltaa toiminnassaan?

3. Voidaanko perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklan mukaisena pitää sellaista kansallista lainsäädäntöä, jossa ei säädetä velvollisuudesta ottaa huomioon yleinen etu ja jonka mukaan ammattiliiton paikallisosaston yhteydessä toimivalla palkkioiden arviointikomitealla, joka koostuu yksinomaan ammattiliiton jäsenistä, on oikeus harkinnanvaraisesti vahvistaa palkkio, jonka sen jäsen on oman harkintansa perusteella määrittänyt, siten, että velkomusasiaa käsittelevällä tuomioistuimella on velvollisuus antaa maksamismääräys, joka sisällöltään vastaa tämän valtuuston vahvistamaa palkkiota?"

IV Yhteistoimintajärjestelyjen vaikutusten vahvistaminen (ensimmäinen ja toinen ennakkoratkaisukysymys)

24. Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys koskee perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan tulkintaa. Kansallinen tuomioistuin kysyy, kuuluvatko Italiassa ammattia harjoittavat arkkitehdit ja italialaiset arkkitehtien ammattiliitot tämän määräyksen soveltamisalaan.

25. Toinen ennakkoratkaisukysymys koskee lain nro 143/49 yhteensopivuutta yhteisön oikeuden kanssa. Giudice di Pace di Genova haluaa selvittää, ovatko Italian viranomaiset rikkoneet perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklaa, koska ne ovat säätämällä lain nro 143/49 vahvistaneet yhteistoimintajärjestelyn vaikutuksia perustamissopimuksen 85 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Tältä osin kansallinen tuomioistuin muistuttaa, että arkkitehtien

ja insinöörien — — kansalliset liittovaltuustot ovat laatineet yhteisen palkkiotariffitekstin, joka — — on otettu sellaisenaan 2.3.1949 annettuun lakiin nro 143. [9]

26. Näitä kahta ennakkoratkaisukysymystä täytyy tarkastella yhdessä. Niillä halutaan pääasiallisesti selvittää, onko perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklan vastaisena pidettävä sitä, että jäsenvaltio toteuttaa arkkitehtien ammattiliiton laatiman tekstin perusteella kansallisen lainsäädäntötoimenpiteen, jossa säädetään, että kyseiseen ammattikuntaan kuuluvat henkilöt voivat vapaasti määrätä suorittamistaan palveluista perimänsä palkkion määrän.

27. On syytä muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuimen nykyisen oikeuskäytännön mukaan lakia tai asetusta voidaan pitää yhteensoveltumattomana perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklan kanssa vain siinä tapauksessa, että valtion toimenpidettä edeltää yhteistoimintajärjestely, joka jo itsessään on perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastainen. [10] Sen arvioimiseksi, ovatko Italian viranomaiset rikkoneet perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklaa, on siis ensin tarkasteltava, täyttyvätkö perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklan 1 kohdan soveltamisedellytykset nyt esillä olevassa asiassa.

28. Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa kielletään sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla.

29. Komission tavoin [11] minäkin katson, että tässä määräyksessä säädettyä kieltoa ei voida soveltaa esillä olevassa asiassa.

30. On selvää, että nyt esillä olevassa asiassa on kyse laissa nro 143/49 olevista ammatinharjoittajien harkinnanvaraisia palkkioita koskevista säännöksistä. [12]

31. Asiakirjoista ilmenee, että "harkinnanvaraisia palkkiota" koskevissa määräyksissä annetaan arkkitehdille "harkintavalta määrätä palkkiot lähes kaikista palveluista — — joihin myös — — riidanalaiset palvelut kuluvat". [13] Riidanalaisen taulukon 5 §:ssä tarkoitettujen palveluiden osalta laissa ei säädetä vähimmäis- tai enimmäisrajoista, joiden sisällä ammatinharjoittaja voisi käyttää harkinta-

9 — Idem.

10 — Ks. erityisesti asia C-2/91, Meng, tuomio 17.11.1993 (Kok. 1993, s. I-5751, 16 ja 17 kohta; Kok. Ep. XIV, s. 453); asia C-245/91, Ohra Schadeverzekeringen, tuomio 17.11.1993 (Kok. 1993, s. I-5851, 12 kohta); asia C-35/96, komissio v. Italia, tuomio 18.6.1998 (Kok. 1998, s. I-3851); asia C-266/96, Corsica Ferries France, tuomio 18.6.1998 (Kok. 1998, s. I-3949, 50—54 kohta); asia C-67/96, Albany, tuomio 21.9.1999 (Kok. 1999, s. I-5751, 66 kohta) ja yhdistetyt asiat C-180/98—C-184/98, Pavlov ym., tuomio 12.9.2000 (Kok. 2000, s. I-6451, 99 ja 100 kohta).

11 — Komission kirjalliset huomautukset (25 kohta).

12 — Ks. ennakkoratkaisupyyntö sekä tämän ratkaisuehdotuksen 16 kohta.

13 — Ennakkoratkaisupyyntö.

valtaansa. [14] Ammatinharjoittaja ja hänen asiakkaansa voivat siis vapaasti sopia palkkioista ilman, että heidän tarvitsisi pitäytyä vähimmäis- tai enimmäisrajoissa. [15]

32. Nämä tekijät huomioon ottaen on vaikea ymmärtää, millä tavoin arkkitehtien kansallisen liittovaltuuston antamat harkinnanvaraisia palkkioita koskevat säännökset olisivat omiaan rajoittamaan kilpailua perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Kuten komissio on korostanut, [16] jos ammatinharjoittaja voi täysin vapaasti määrätä palveluidensa hinnan ja jos asiakas voi yhtä vapaasti hyväksyä sen, neuvotella siitä tai kääntyä toisen ammatinharjoittajan puoleen, riidanalaisella tekstillä varmistetaan vapaa kilpailu asianomaisten palveluiden osalta.

33. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin katsoo nykyisessä oikeuskäytännössään, [17] että kun sopimus, yritysten yhteenliittymän päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa ei ole perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastainen, valtion toimenpide, joka vahvistaa sen vaikutuksia, soveltuu *automaattisesti* yhteen perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklan kanssa.

34. Tämän oikeuskäytännön perusteella on siis tehtävä se johtopäätös, että lain nro 143/49 harkinnanvaraisia palkkioita koskevien säännösten soveltamista ei ole pidettävä perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklan vastaisena. Riidanalaiset säännökset soveltuvat yhteen perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklan kanssa, koska arkkitehtien kansallisen liittovaltuuston laatima teksti ei ole perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastainen. [18]

35. Näin ollen ei ole tarpeellista tietää, ovatko Italiassa ammattiaan harjoittavat arkkitehdit yhteisön kilpailuoikeudessa tarkoitettuja "yrityksiä". Ei myöskään ole tarpeellista tarkastella, soveltuuko perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan käsite yritysten yhteenliittymä arkkitehtien kansalliseen liittovaltuustoon. Yhteisöjen tuomioistuin voi jättää vastaamatta näihin kysymyksiin ja todeta, että perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklan vastaisena ei ole pidettävä lain nro 143/49 harkinnanvaraisia palkkioita koskevien sään-

14 — Ennakkoratkaisupyyntö.

15 — Italian hallituksen kirjalliset huomautukset.

16 — Komission kirjalliset huomautukset (25 kohta).

17 — Ks. erityisesti em. asiat Corsica Ferries France (50—54 kohta); Albany (66 kohta) ja Pavlov ym. (99 ja 100 kohta).

18 — Asiassa C-35/99, Arduino, 10.7.2001 esittämässäni ratkaisuehdotuksessa (86—97 kohta) katsoin, että täytyy olla mahdollista todeta, että jäsenvaltion toimenpide rajoittaa tuntuvasti kilpailua, vaikka valtion puuttumisen taustalla oleva taloudellisten toimijoiden käyttäytyminen ei itsessään olisikaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastaista. Jopa tämän väitteen perusteella lain nro 143/49 harkinnanvaraisia palkkioita koskevat määräykset ovat kuitenkin 5 ja 85 artiklan kanssa yhteensopivia, koska ne eivät millään tavalla rajoita kilpailua Italian markkinoilla.

nösten soveltamista arkkitehtien suorittamiin palveluihin. [19]

V Ammattiliiton paikallisosaston palkkioita koskeva lausunto (kolmas ennakkoratkaisukysymys)

36. Kolmas ennakkoratkaisukysymys koskee SPL:n 636 §:n yhteensoveltuvuutta yhteisön oikeuden kanssa. Kansallinen tuomioistuin kysyy, onko perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklan vastaisena pidettävä sellaisen lainsäädäntötoimen soveltamista, jonka mukaan summaarisessa velkomusprosessissa, jossa on kyse arkkitehdin palkkioiden maksamisesta, kansallisella tuomioistuimella on velvollisuus noudattaa toimivaltaisen ammattiliiton antamaa, palkkioita koskevaa lausuntoa.

37. Giudice di Pace di Genova haluaa näin selvittää, voiko se summaarisen velkomusprosessin yhteydessä poiketa arkkitehtiliiton Genovan paikallisosaston antamasta Rossin palkkioiden maksamista koskevasta lausunnosta.

38. On syytä muistaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 234 artiklassa määrätty menettely on väline yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisen yhteistyön toteuttamiseksi. [20] Tässä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta tuomiosta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. [21] Jos esitetyt kysymykset koskevat yhteisön oikeuden tulkintaa, yhteisöjen tuomioistuimen on siten yleensä ratkaistava esitetyt kysymykset. [22]

Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin katsonut myös, että oman toimivaltaisuutensa arvioimiseksi sen on poikkeustapauksissa tutkittava ne olosuhteet, joiden vallitessa kansallinen tuomioistuin esitti ennakkoratkaisukysymyksen. [23] Ennakkoratkaisukysymyksen tutkimatta jättäminen on

19 — Suullisessa käsittelyssä Conte väitti, että arkkitehtiliiton kansallinen liittovaltuusto antoi myös harkinnanvaraisia palkkioita koskevia sisäisiä ohjeita, joiden tarkoituksena oli määrätä ammatinharjoittajien suorittamien palveluiden arvo. Conten mukaan näillä ohjeilla poistetaan arkkitehtien lakiin perustuva vapaus, ja näin ollen ne ovat perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastaisia yritysten yhteenliittymän päätöksiä. Tähän liittyen muistutan, että EY 234 artiklassa määrätyssä menettelyssä, joka perustuu kansallisten tuomioistuimien ja yhteisöjen tuomioistuimen tehtävien selkeään jakoon, oikeusriidan tosiseikaston arvioiminen kuuluu yksinomaan kansallisen tuomioistuimen toimivaltaan (ks. erityisesti asia 13/68, Salgoil, tuomio 19.12.1968, Kok. 1968, s. 661 ja 672; Kok. Ep. I, s. 365; asia 104/77, Oehlschläger, tuomio 16.3.1978, Kok. 1978, s. 791, 4 kohta; asia C-235/95, Dumon ja Froment, tuomio 16.7.1998, Kok. 1998, s. I-4531, 25 kohta ja yhdistetyt asiat C-175/98 ja C-177/98, Lirussi ja Bizzaro, tuomio 5.10.1999, Kok. 1999, s. I-6881, 37 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on ainoastaan toimivaltainen lausumaan yhteisön säädöksen pätevyydestä tai tulkinnasta kansallisen tuomioistuimen sille ilmoittamien seikkojen pohjalta (ks. erityisesti em. asia Oehlschläger, tuomion 4 kohta; asia C-30/93, AC-ATEL Electronics Vertriebs, tuomio 2.6.1994, Kok. 1994, s. I-2305, 16 kohta ja asia C-352/95, Phytheron International, tuomio 20.3.1997, Kok. 1997, s. I-1729, 11 kohta). Giudice di pace ei sen enempää kuin muutkaan väliintulijat ole nyt esillä olevan asian missään vaiheessa kuitenkaan tuonut esiin tällaisten sisäisten ohjeiden olemassaoloa. Conten esittämiä toseiseikkoja ei näin ollen voida pätevästi tarkastella.

20 — Ks. erityisesti asia 16/65, Schwarze, tuomio 1.12.1965 (Kok. 1965, s. 1081 ja 1094; Kok. Ep. I, s. 227).

21 — Ks. erityisesti asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995 (Kok. 1995, s. I-4921, 59 kohta).

22 — Ks. erityisesti asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995 (Kok. 1995, s. I-4921, 59 kohta).

23 — Asia 244/80, Foglia, tuomio 16.12.1981 (Kok. 1981, s. 3045, 21 kohta; Kok. Ep. VI, s. 251).

mahdollista, jos on ilmeistä, että kansallisen tuomioistuimen pyytämällä yhteisön oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, tai jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen, eikä yhteisöjen tuomioistuimella ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin. [24]

39. Vaikka kolmas ennakkoratkaisukysymys koskee yhteisön oikeuden (perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklan) tulkintaa, katson, että se täytyy jättää tutkimatta edellä mainitun oikeuskäytännön nojalla.

40. On nimittäin selvää, että nyt esillä olevassa asiassa kansallista tuomioistuinta pyydetään lausumaan SPL 633 §:n ja sitä seuraavien pykälien mukaisen summaarisen velkomusprosessin toisessa vaiheessa, eli kontradiktorisessa vaiheessa, joka tuli vireille Conten tekemällä maksamismääräyksen riitauttamisella. On myös selvää, että kansallinen tuomioistuin haluaa selvittää, voiko se tässä menettelyn vaiheessa laillisesti poiketa arkkitehtiliiton Genovan paikallisosaston antamasta lausunnosta määrätäkseen Rossin palkkioiden määrän.

41. Asiakirjoista ilmenee, että Italian lainsäädännön mukaan kansallisen tuomioistuimen *ei ole pakko* noudattaa ammattiliiton paikallisosaston antamaa lausuntoa summaarisen velkomusmenettelyn toisessa vaiheessa.

Tältä osin Italian hallitus on selvästi ilmoittanut, että tässä menettelyn vaiheessa velallisella on mahdollisuus "riitauttaa sekä kyseisen velkomuksen peruste että määrä *ilman, että riitauttamista käsittelevällä tuomioistuimella olisi minkäänlaista velvollisuutta noudattaa ammattiliiton paikallisosaston lausuntoa*". [25] Myös komissio on täsmentänyt, että "tuomioistuimella ei ole velvollisuutta noudattaa [lausuntoa] menettelyssä, jossa maksamismääräys riitautetaan". [26]

Tosiasiassa käytössäni olevat tiedot vahvistavat, että Corte suprema di Cassazionen (Italia) vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan [27] ammattiliiton antama lausunto sitoo tuomioistuinta ainoastaan maksamismääräysmenettelyn ensimmäisessä, eikontradiktorisessa vaiheessa. Tämä lausunto menettää sitä vastoin velvoittavuutensa, kun velallinen riitauttaa ammatinharjoittajan vaatiman palkkiosaatavan perusteen ja määrän.

24 — Ks. erityisesti asia C-36/99, Idéal tourisme, tuomio 13.7.2000 (Kok. 2000, s. I-6049, 20 kohta); asia C-322/98, Kachelmann, tuomio 26.9.2000 (Kok. 2000, s. I-7505, 17 kohta) ja asia C-340/99, TNT Traco, tuomio 17.5.2001 (Kok. 2001, s. I-4109, 31 kohta).

25 — Italian hallituksen esittämät kirjalliset huomautukset (ranskankielinen käännös, s. 12).

26 — Komission esittämät kirjalliset huomautukset (ranskankielinen käännös, s. 19).

27 — Ks. erityisesti Corte Suprema di cassazionen (Italian kassaatiotuomioistuin) 8.4.1975 antama tuomio nro 1276; 12.7.1975 antama tuomio nro 2775; 24.8.1994 antama tuomio nro 7504; 30.10.1996 antama tuomio nro 9514 ja 7.5.1997 antama tuomio nro 3972. Näiden tuomioiden tiivistelmiä voi tarkastella Corte suprema di cassazionen Centro elettronico di documentazionen (sähköinen dokumentaatiokeskus) ylläpitämässä Italgiure-tietokannassa.

42. Näin ollen katson, että Giudice di Pace di Genovan esittämä viimeinen ennakkoratkaisukysymys on luonteeltaan puhtaasti hypoteettinen. Ehdotan siis yhteisöjen tuomioistuimelle, että tämä kysymys jätetään edellä mainitun oikeuskäytännön nojalla tutkimatta.

VI Ratkaisuehdotus

43. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Giudice di Pace di Genovan esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavalla tavalla:

Sellainen kansallinen arkkitehtien liittovaltuuston ohjeiden perusteella annettu laki, jonka mukaan ammattikuntaan kuuluvat henkilöt voivat vapaasti määrätä suorittamistaan palveluista perittävät palkkiot, ei ole EY:n perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklan (joista on tullut EY 10 artikla ja EY 81 artikla) vastainen.